

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Pt

polytechnika

Kp

kariérové
poradenství

Cj

cizí jazyky

Ov

odborné
vzdělávání

Cu

celoživotní učení

In

inkluzí

Po

podnikavost

POJETÍ TEMATICKÉ OBLASTI V PROJEKTU P-KAP

**PODPORA KOMPETENCÍ K PODNIKAVOSTI,
INICIATIVĚ A KREATIVITĚ**

Čg

čtenářská
gramotnost

Dk

digitální
kompetence

Mg

matematická
gramotnost

Podpora krajského
akčního plánování

Ov
odborné
vzdělávání

In
inkluzí

Pt
polytechnika

Kp
kariérové
poradenství

Cu
celoživotní učení

Cj
cizí jazyky

Dk
digitální
kompetence

Čg
čtenářská
gramotnost

Mg
matematická
gramotnost

POJETÍ TEMATICKÉ OBLASTI V PROJEKTU P-KAP

PODPORA KOMPETENCÍ K PODNIKAVOSTI, INICIATIVĚ A KREATIVITĚ

Vydal:

Datum vydání:

Zpracoval:

Autoři textu:

Vedení:

Grafická úprava:

Adresa sídla NPI ČR:

Webová adresa NPI ČR:

Webová adresa projektu:

Národní pedagogický institut České republiky (NPI)

září 2021

tým individuálního projektu systémového Podpora krajského akčního plánování (P-KAP)

Ing. Martina Hausdorfová, *garantka oblasti intervence Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě*

Ing. Kateřina Lichtenberková, *garantka oblasti intervence Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě*

Mgr. Eva Růtová, *metodička pro oblast předčasných odchodů ze vzdělávání (v rámci oblasti Rozvoj kariérového poradenství)*

Mgr. Antonie Ondrouchová, DiS., *obsahová manažerka projektu*

Ing. Jiří Strádal, *obsahový manažer projektu*

Mgr. Zora Sokolová

Senovážné náměstí 25, 110 00 Praha 1

www.npi.cz

<http://www.nuv.cz/p-kap>

ISBN:

978-80-7578-070-6

OBSAH

I.	Úvod	5
II.	Manažerské shrnutí ve formátu „Proč? – Co? – Jak?“.....	8
III.	SWOT analýza oblasti intervence	12
IV.	Podrobné pojetí tematické oblasti v projektu P-KAP	19
1	Vymezení tematické oblasti / oblasti intervence	20
1.1	Definice tematické oblasti a klíčových slov.....	20
1.2	Definice oblasti intervence v projektu P-KAP.....	21
2	Východiska a vývoj tematické oblasti	22
2.1	Podpora podnikavosti v evropském kontextu.....	22
2.2	Téma podnikavosti na národní úrovni vzdělávacího systému	23
2.3	Podpora podnikavosti v ČR ze strany krajů	25
2.4	Propojení tvůrců a realizátorů projektů na podporu kompetence k podnikavosti napříč ČR	26
2.5	Cíl intervence v projektu P-KAP.....	28
2.6	Výsledky dotazníkového šetření v projektu P-KAP.....	29
3	Charakteristika oblasti intervence	30
3.1	Klíčová kompetence k podnikavosti.....	30
3.1.1	Tvořivost (kreativita)	32
3.1.2	Iniciativa	32

4	Jak na výchovu k podnikavosti ve škole	33
4.1	Úrovně rozvoje výchovy k podnikavosti ve škole stanovené v projektu P-KAP	33
4.2	Rozvoj učitelů a koordinátorů podnikavosti	34
4.3	Výukové nástroje a možnosti zapojení podnikavosti do života školy.....	35
4.3.1	Rozvoj podnikavosti ve výuce (v jakémkoliv předmětu)	36
4.3.2	Rozvoj podnikavosti jinou formou výuky	36
4.3.3	Rozvoj podnikavosti mimo výuku (akce školy)	36
4.3.4	Ucelené vzdělávací programy	37
4.3.5	Vlastní školní projekt / školní firma	38
4.3.6	Svět práce a příležitostí, ekonomické vzdělávání a podnikání... ..	39
4.3.7	Praktická zkušenost na bázi podnikání	41
4.4	Zdroj inspirace – projekt P-KAP	41
5	Provázanost s ostatními oblastmi intervence	43
5.1	Podnikavost a předčasné odchody ze vzdělávání	46
6	Zdroje	48
7	Zkratky	50

I.

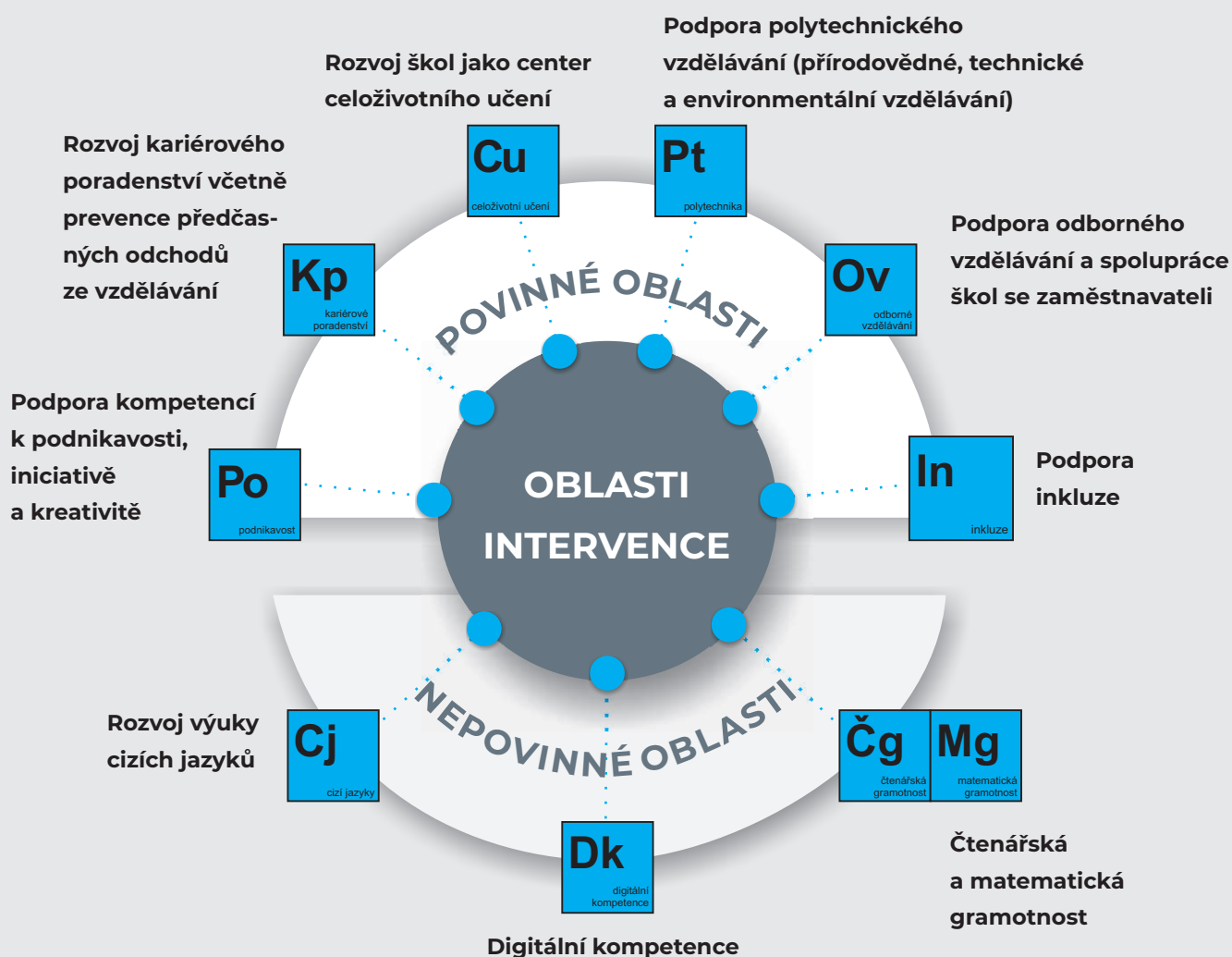
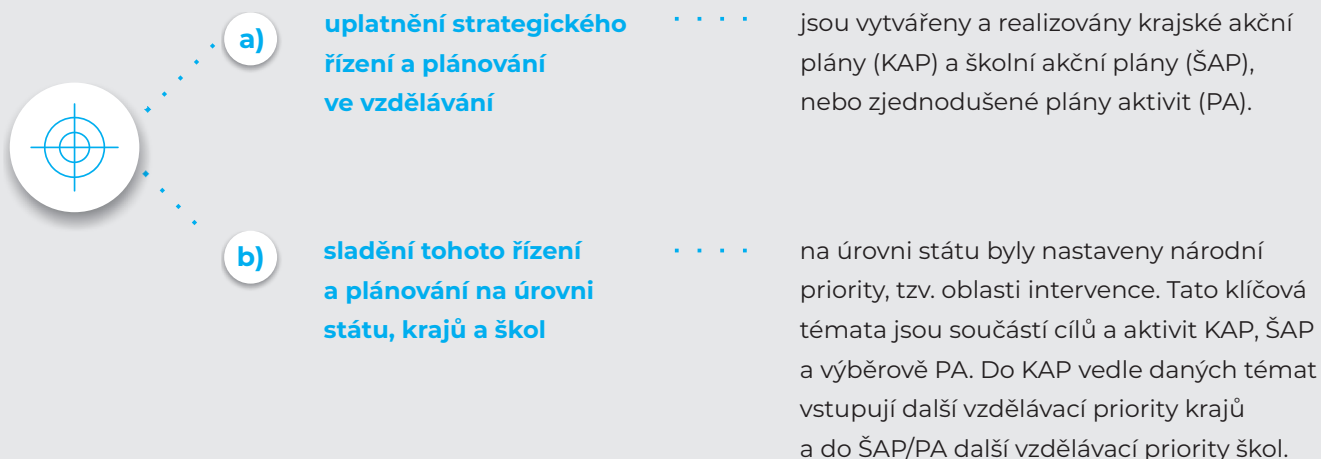
Po

podnikavost

Úvod

Pojetí tematické oblasti bylo zpracováno v rámci systémového projektu Podpora krajského akčního plánování (P-KAP), který byl realizován v letech 2016 až 2021 z prostředků operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) Národním pedagogickým institutem České republiky (NPI).

Krajské akční plánování rozvoje vzdělávání směřuje mj. k naplnění následujících cílů:

Předkládaný materiál obsahuje jedno z 9 pojetí oblastí intervence. Jeho účelem je poskytnout aktérům ve vzdělávacím systému potřebné informace pro uplatňování vzdělávací politiky v rámci témat, která MŠMT nastavilo jako prioritní a která byla stanovena v OP VVV a následně konkrétně formulována v metodickém pokynu MŠMT Postupy KAP ([odkaz na verzi z roku 2021 Postupy KAP III](#)).

II.

**MANAŽERSKÉ
SHRNUTÍ**

slouží k rychlému zorientování v oblasti intervence, nachází odpovědi na otázky „proč/co/jak?”.

III.

**SWOT
ANALÝZA**

usnadňuje vyhodnocení stavu uplatňování priorit nastavených při plánování rozvoje vzdělávání.

IV.

**PODROBNÉ
POJETÍ**

nabízí bližší seznámení s tématem, charakterizuje oblast intervence rozsáhlejším a detailnějším způsobem.

Další materiály metodické podpory krajského a školního akčního plánování naleznete na [webových stránkách projektu P-KAP](#). Jedná se např. o pojetí ostatních 8 oblastí intervence, metodiky pro tvorbu krajských a školních akčních plánů, videometodiky, příklady inspirativní praxe apod.

II.

Po

podnikavost

Manažerské shrnutí

PROČ je tato oblast důležitá

Žijeme v dynamickém světě. Rozvíjející se kapitalismus přináší svobodu, se kterou je však spojen i tlak na větší **zodpovědnost** každého z nás a **proaktivní přístup**.

Se zrychlujícím se technologickým pokrokem se **mění i trh práce**, který vyžaduje stále větší **flexibilitu**. Přichází čtvrtá průmyslová revoluce, tzv. **Průmysl 4.0 (resp. Společnost 4.0)**, který je spojen s rozmachem automatizace a robotizace, a předpokládá se, že v nejbližších dvou desetiletích v ČR zanikne nebo se výrazně změní téměř polovina dnes známých pracovních míst (dle studie OECD – Employment Outlook 2016). Ruku v ruce s tím přichází i jiný pohled na život a jeho potřeby.

Aby byli mladí lidé schopni na **přicházející změny včas reagovat**, je zapotřebí, aby na sobě neustále pracovali a rozvíjeli své klíčové kompetence. **Jednou z 8 klíčových kompetencí pro celoživotní učení** je podle tzv. Evropského referenčního rámce také **kompetence k podnikavosti**.

CO tuto oblast charakterizuje

Kompetencí k podnikavosti se rozumí schopnost využívat příležitosti a nápady a vytvářet z nich hodnoty pro ostatní. Jejich podstatou je tvořivost, kritické myšlení a řešení problémů, iniciativa a vytrvalost a schopnost spolupracovat s ostatními s cílem plánovat a řídit projekty, které mají kulturní, společenskou nebo komerční hodnotu.

Evropský referenční rámec (příloha Doporučení Evropského parlamentu a Rady o klíčových schopnostech pro celoživotní učení), aktualizovaná verze 2018¹

V projektu P-KAP chápeme oblast kompetencí k iniciativě, kreativě a podnikavosti v nejširším slova smyslu, tedy ve smyslu **proaktivního přístupu jedince ke svému uplatnění** na trhu práce i v rámci občanského života. Správné uchopení těchto kompetencí vede **k osobní prosperitě** a zajištění potřeby **seberealizace** (při využití silných stránek jedince). Na začátku projektu byl sestaven (na základě různých metodik a materiálů) seznam schopností a dovedností, které je třeba při VkP rozvíjet:

¹ Evropský referenční rámec, PŘÍLOHA návrhu doporučení Rady o klíčových kompetencích pro celoživotní učení, str. 6 (2018)

<http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2018/CS/COM-2018-24-FI-CS-ANNEX-1-PART-1.PD>

- **kritické myšlení** – tj. schopnost orientovat se v informacích a vyhodnocovat je,
- **vidění příležitostí, iniciativa a proaktivita** – tj. schopnost aktivně vyhledávat vhodné příležitosti a využívat je,
- **kreativní myšlení a tvořivost** – tj. schopnost přicházet s nápady a dále je rozvíjet,
- **strategické myšlení a plánování** – tj. kombinační schopnosti, schopnost zpracovat nápady do podoby záměrů, schopnost předvídat a dlouhodobě plánovat,
- **leadership a týmová práce** – tj. vedení lidí a schopnost práce v týmu,
- **seberealizace a sebehodnocení s důrazem na rozvíjení silných stránek** – tj. identifikace silných (a slabých) stránek jedince a práce s nimi,
- **flexibilita** – tj. schopnost přizpůsobovat se změnám,
- **vytrvalost a smysl pro zodpovědnost,**
- **přijímání rizika** – tj. schopnost vyhodnocovat a akceptovat přiměřené riziko,
- **finanční a ekonomická gramotnost** – tj. schopnost vidět věci ve finančních souvislostech.

Tento pohled je v souladu s **Evropským rámcem kompetence k podnikavosti („EntreComp“)**², který hovoří o 15 dílčích kompetencích rozdělených do 3 kategorií (Nápady a příležitosti, Zdroje, Do akce). Evropský rámec dále jednotlivé kompetence rozpracovává do výsledků učení na jednotlivých úrovních rozvoje (8 úrovní u každé kompetence) a je podkladem pro vznik metodických materiálů.

JAK

je nejvhodnější
tuto oblast rozvíjet
a podporovat

Rozvoj kompetencí k podnikavosti žáků lze podporovat ze strany státu, krajů, zřizovatelů i samotných škol – zde tedy mluvíme o **PODPORĚ kompetencí k podnikavosti**. V odborné veřejnosti se také používá pojem **VÝCHOVA k podnikavosti (VkP)**.

Výchova k podnikavosti zahrnuje všechny výukové nástroje a metody směřující k posílení (rozvoji) kompetence k podnikavosti.

² The European Entrepreneurship Competence Framework (EntreComp), Evropská komise 2016
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1317&langId=en>

Oblast podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě lze rozdělit na:

- **VZDĚLÁVÁNÍ v oblasti světa práce (a světa příležitostí), podnikání a obecně trhu**, tj. zejména z pohledu ekonomického vzdělávání (vč. nauky o podnikání a podnikatelské etiky), z pohledu kariérového vzdělávání (rozvoj osobnosti, řízení vlastní kariéry aj.) a z pohledu občanského vzdělávání (participace, společenská odpovědnost apod.)
- a samotný **ROZVOJ klíčové kompetence k podnikavosti** (tj. díky zvolené FORMĚ či METODĚ výuky – pomocí skupinové práce, zážitkového učení, projektové výuky apod.).

Obě části pak lze propojit v **PRAKTICKÝCH ZKUŠENOSTECH žáků a studentů „na bázi podnikání“**, což je např. realizace žákovských projektů a minipodniků, organizace akcí školy žáky, účast v soutěžích, spolupráce s odborníky z praxe (exkurze do firem a podnikatelských hubů, besedy s podnikateli a manažery, odborník ve výuce) apod.

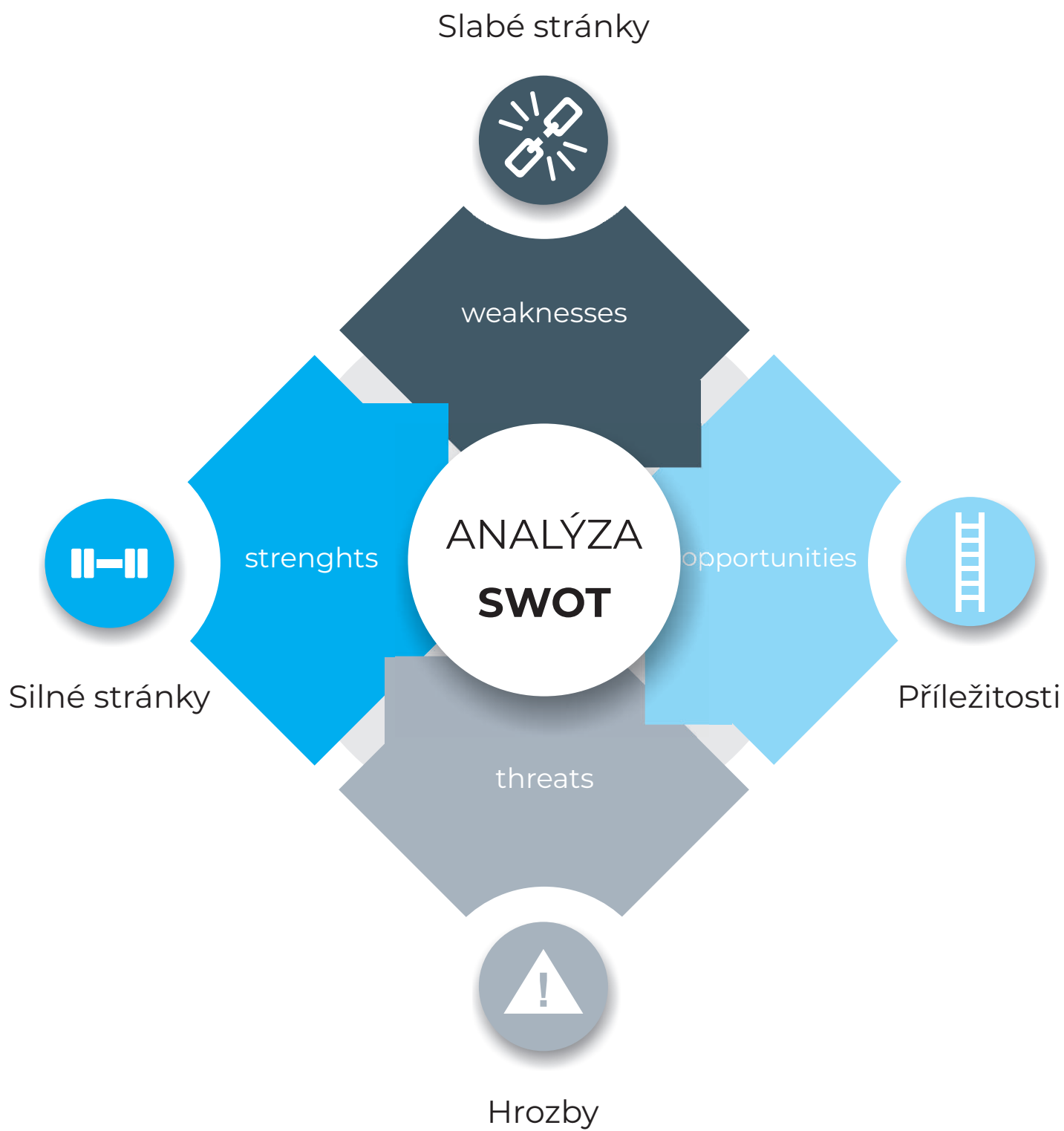
Na nejvyšší (ideální) úrovni využívá škola k rozvoji podnikavosti všechny dostupné nástroje a podnikavost je rozvíjena jako **klíčová kompetence** napříč všemi předměty.

III.

Po

podnikavost

SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY (strengths) škol

- VkJ vede k rozvoji kompetencí důležitých pro život.
- Aktivizační (interaktivní) metody rozvíjí žáky po stránce znalostí, dovedností i postojů.
- Díky VkJ se rozvíjí i ekonomická gramotnost mladých lidí.

Existují příklady inspirativní praxe:

- Kompetence pro život – metodologicky konzistentní a v praxi široce ověřený program k rozvoji 6 měkkých kompetencí, včetně podnikavosti
- Fiktivní firmy (CEFIF)
- JA Studentská Firma
- „Školní firma“ – zapojení žáků do zakázek realizovaných školou, propojení s odborným výcvikem/praxí, se zaměstnavateli a podnikateli, propojení školy s absolventy apod.
- Organizace dalších aktivit na podporu VkJ
- Účast žáků na různých soutěžích
- Pořádání charitativních akcí žáky škol
- Pořádání jiných akcí školy žáky (např. školní ples, den otevřených dveří, turnaj, soutěž apod.)
- P-KAP, viz [ZAJÍMAVOSTIAINSPIRATIVNÍPŘÍKLADYZPRAXE, Národní pedagogický institut České republiky \(dříve Národní ústav pro vzdělávání\) \(nuv.cz\)](http://ZAJÍMAVOSTIAINSPIRATIVNÍPŘÍKLADYZPRAXE.NárodnípedagogickýinstitutČeskérepubliky(dříveNárodníústavprovzdělávání)(nuv.cz))

Některé školy zavádějí nové trendy:

- Rozšiřování projektového způsobu výuky

Zavádění inovativních metod výuky

SLABÉ STRÁNKY (weaknesses) zejména škol

- Časové nároky na učitele při přípravě některých akcí
- Časová a finanční náročnost realizace některých akcí
- Nedostatečná znalost/využití/sdílení již existujících programů na podporu podnikavosti a dalších kompetencí
- Reálné podnikání žáků ztěžuje současná legislativa

Nedostatky některých škol, ředitelů a pedagogů:

- Nedostatečné zaměření na rozvoj klíčových kompetencí
- Nízká vzdělanost učitelů v této oblasti
- Nepodnikaví učitelé
- Neochota ředitelů/učitelů měnit zaběhnuté postupy a metody

Nezájem ze strany některých žáků, neochota vzdělávat se v této oblasti

PŘÍLEŽITOSTI (opportunities) systému

Příležitosti pro rozvoj oblasti:

- Evropský rámec kompetence k podnikavosti – definice + různé úrovně
- Zaměření některých dotačních programů na podnikavost v posledních letech – např. výzva č. 54, šablony
- Mezinárodní projekty na podporu podnikavosti (např. E-cool, InnoSchool apod.)
- Kultivace ekonomického vzdělávání ve školách – učitelské iniciativy, MOV aj.
- Kompetence k podnikavosti v KAP (I-KAP) / MAP
- Aktualizace/revize RVP
- Průmysl 4.0 / Společnost 4.0 – větší tlak na rozvoj klíčových kompetencí
- Projekty a aktivity soukromých firem a organizací

Příležitosti k rozvoji VkP pro střední školy:

- Dotační programy na vzdělávání v oblasti podnikavosti, projekty krajských akčních plánů a jejich implementace
- Rozšíření metodické podpory
- Kurzy DVPP zaměřené na VkP, mentoring a metody koučování
- Zapojení učitelů „z praxe“
- Rozvoj inovativních metod výuky (vč. inspirace z alternativních pedagogických koncepcí)
- Soutěže různých organizací

- Inspirace z aktivit na základních školách
- Tandemová výuka, informální učení (předáváním zkušeností)
- Zapojení odborníků z praxe, spolupráce se sociálními partnery
- Žákovské/studentické iniciativy
- Stáže pro učitele a žáky
- Projekty realizované propojením vzdělávacího spektra MŠ – ZŠ – SŠ – VOŠ – VŠ
- Rozvoj digitálních technologií pro použití ve výuce
- Rozvoj kariérového poradenství na školách
- Mezinárodní projekty a spolupráce

HROZBY (threats) škol i celého systému

Hrozby pro oblast jako takovou:

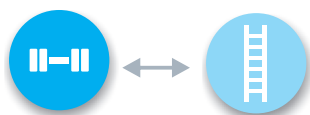
- Školy nezajistí financování aktivit na podporu kompetencí k podnikavosti po skončení evropských dotačních programů
- V rámci revize RVP a při jeho implementaci nedojde k posílení rozvoje kompetence k podnikavosti ve školách
- Změna priorit státní vzdělávací politiky – zaměření na jiné oblasti (znalosti místo kompetencí)
- Změna legislativy – zpřísnění podmínek pro realizaci některých aktivit (např. podnikání při škole apod.)
- Nepodnikaví učitelé

Důsledky malého zaměření na Vkp:

- Nedostatečně rozvinuté kompetence mladých lidí pro uplatnění na trhu práce

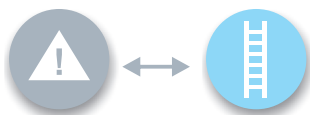
Silné stránky a příležitosti v uvedené SWOT analýze poukazují na značný rozvoj VkP v posledních letech. Výsledky analýzy poukazují také na nedostatek metodických materiálů pro podporu VkP, resp. na nedostatečnou informovanost, využívání a sdílení vytvořených materiálů. Slabinou je také nepodnikavost samotných učitelů i žáků. Obecně v České republice neexistuje určitá národní strategie, na které by mohla VkP stavět. I bez této strategie lze však na rozvoji VkP pracovat, významně by k rozvoji této oblasti ve školách mohla pomoci i revize Rámcových vzdělávacích programů, samotný projekt P-KAP a také některé implementační projekty krajských akčních plánů.

Jak pomocí silných stránek využít příležitosti? (S-O hodnocení)

- Propojit Evropský rámec kompetence k podnikavosti s příklady inspirativní praxe – popsat tímto způsobem jednotlivé úrovně.
- Předávat zkušenosti inspirativní praxe na další školy, podpořit informální učení a tandemovou výuku.
- Podpořit vznik tzv. podnikavých škol („školních firem“), které dokážou propojit VkP s odborným výcvikem a hospodářskou činností školy (návlek skutečného podnikání, a to zejména v oborech, u jejichž absolventů existuje vysoká pravděpodobnost, že budou řemeslo vykonávat v rámci samostatně výdělečné činnosti).
- Vytvořit komplexní úlohy zaměřené na podnikavost (jako např. v projektu MOV).
- Zapracovat zkušenosti z VkP do RVP při revizích, napojit na výstupy projektu Kompetence pro život a další.

Jak využít příležitosti k odstranění slabých stránek? (W-O hodnocení)

- Vytvořit metodické a výukové materiály pro školy v ČR
 - na základě Evropského rámce kompetence k podnikavosti,
 - využít učitelských a žákovských iniciativ.
- Vytvořit databázi stávajících metodických a výukových materiálů, které vznikly v rámci různých projektů v posledních letech.
- Vzdělávat a rozvíjet učitele v oblasti VkP, začít už na pedagogických fakultách.
- Realizovat projekty (i evropské) zaměřené na podporu podnikavosti, díky kterým budou moci školy získat finanční podporu pro své aktivity.

Jak využít
silné stránky
k odvrácení
hrozeb?
(S-T hodnocení)

- Osvěta tématu – sdílet příklady inspirativní praxe, komunikovat možné negativní důsledky malého zaměření na tuto oblast, rozvíjet kompetence, jako je kritické myšlení, finanční a mediální gramotnost apod.

Jak snížit
hrozby ve vztahu
k slabým
stránkám?
(W-T hodnocení)

- Sjednotit strategie směřující k podpoře kompetencí k podnikavosti a posílit důležitost tématu na školách.
- Zdůraznit toto téma při revizích RVP, posílit rozvoj podnikavosti jako klíčové kompetence.

IV.

Po

podnikavost

PODPORA KOMPETENCÍ K PODNIKAVOSTI, INICIATIVĚ A KREATIVITĚ

pojetí tematické oblasti
v projektu P-KAP

1.

Definice tematické oblasti / oblasti intervence

1.1 Definice tematické oblasti a klíčových slov

Tematickou oblast a klíčová slova lze vymezit následujícími definicemi.¹

Kompetencí k podnikavosti se rozumí schopnost využívat příležitosti a nápady a vytvářet z nich hodnoty pro ostatní. Jejich podstatou je tvořivost, kritické myšlení a řešení problémů, iniciativa a vytrvalost a schopnost spolupracovat s ostatními s cílem plánovat a řídit projekty, které mají kulturní společenskou a komerční hodnotu.

(Evropský referenční rámec, příloha Doporučení Evropského parlamentu a Rady o klíčových schopnostech pro celoživotní učení, aktualizovaná verze 2018)

Tvořivost (kreativita) je činnost, jejímž výsledkem jsou nové, originální výtvořky.

(Holeček, V., 2014)

Iniciativa je schopnost zahájit procesy, které vytvářejí hodnotu, přijmout výzvy a pracovat nezávisle pro dosažení cílů.

(EntreComp – Evropský rámec kompetence k podnikavosti, volně přeloženo)

Klíčové kompetence, nebo také dovednosti jsou soubor vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot, které jsou důležité pro osobní rozvoj a uplatnění člověka ve společnosti. Dovednost je dispozice získaná učením, která pomáhá ke správnému, rychlému a úspornému vykonávání určité činnosti vhodnou metodou. (Informační systém Infoabsolvent, NPI)

¹ Evropský referenční rámec, PŘÍLOHA návrhu doporučení Rady o klíčových kompetencích pro celoživotní učení, str. 6 (2018) <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2018/CS/COM-2018-24-F1-CS-ANNEX-1-PART-1.PD>

1.2 Definice oblasti intervence v projektu P-KAP

V projektu P-KAP vnímáme oblast kompetencí k iniciativě, kreativitě a podnikavosti v nejširším slova smyslu, tedy ve smyslu proaktivního přístupu jedince k uplatnění se na trhu práce i v rámci občanského života. Správné uchopení těchto kompetencí vede k osobní prosperitě a zajištění potřeby seberealizace (při využití silných stránek jedince).

Rozvoj kompetencí k podnikavosti žáků lze podporovat ze strany státu, krajů, zřizovatelů i samotných škol, v tomto případě se používá termín PODPORA kompetencí k podnikavosti. V odborné veřejnosti se také setkáváme s pojmem VÝCHOVA k podnikavosti (VkP). V tomto dokumentu budou používány oba termíny.

Výchova k podnikavosti zahrnuje všechny výukové nástroje a metody směřující k posílení kompetencí k podnikavosti, které vycházejí z podnikatelských přístupů a postupů, znalostí a dovedností.

S podnikavostí je spojen pojem „podnikavý člověk“. Podnikavý člověk aktivně hledá příležitosti a umí je využít (nikoli však zneužít). To může uplatnit jak v roli podnikatele, tak jako kvalitní zaměstnanec či aktivní občan.

2.

Východiska a vývoj tematické oblasti

V této kapitole krátce představujeme podnikavost v evropském kontextu a z pohledu národní úrovně vzdělávacího systému. Zaměřujeme se na pojetí intervenované oblasti a interpretaci výsledků dotazníkového šetření v projektu P-KAP. Věnujeme také samostatné podkapitoly významným tématům z hlediska rozvoje podnikavosti, a to podpoře krajů při rozvoji podnikavosti a propojování tvůrců a realizátorů projektů na podporu rozvoje kompetencí k podnikavosti napříč Českou republikou.

2.1 Podpora podnikavosti v evropském kontextu

V doporučení Evropského parlamentu a Rady o klíčových schopnostech pro celoživotní učení z roku 2006 (a 2018) je podnikavost označena za jednu z osmi klíčových kompetencí.

Nejrůznější programy na podporu výchovy k podnikavosti jsou v Evropě přítomny již dlouho, vlastní aktivity na podporu VkP sahají teprve k počátku tohoto století. VkP se dostala do popředí zájmu Evropské komise v roce 2003. Od roku 2004 začaly vznikat expertní pracovní skupiny, které monitorovaly stav v jednotlivých členských zemích a typech přípravy.

Významným bodem je rok 2008, kdy proběhla konference v Oslu, která byla věnována VkP a která toto téma zdůraznila. V té době začaly vznikat národní strategie podpory podnikavosti v několika, převážně severských zemích. Důležitý je materiál ET 2020, kde byla stanovena kritéria, na čem je potřeba v rámci VkP pracovat.

O důležitosti celé problematiky vypovídá také fakt, že Evropská komise v této souvislosti zřídila v listopadu 2011 pracovní skupinu pro podnikatelské vzdělávání a následně se věnovala zpracování evropského referenčního rámce „EntreComp“. Právě tento rámec (v aktualizované a rozpracované podobě z roku 2018) je podkladem pro systematické uchopení podpory podnikavosti v jednotlivých zemích.

Zásadním dokumentem výchovy k podnikavosti jsou závěry Rady definované v dokumentu **Strategický rámec evropské spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě (Education and Training 2020)**, který obsahuje Strategický cíl č. 4: Zlepšit kreativitu a inovace, včetně podnikatelských schopností, na všech úrovních vzdělávání a odborné přípravy.

VkP je podporována většinou evropských zemí. To dokládá i srovnávací analýza sítě Eurydice nazvaná „Výchova k podnikavosti ve školách v Evropě“ (Entrepreneurship Education at School in Europe)² z roku 2016, která navazuje na obdobnou studii z března 2012. Tato studie obsahuje výsledky průzkumu z roku 2014/15. Konkrétní strategie na podporu výchovy k podnikavosti zavedlo 11 zemí (Severské země Dánsko, Švédsko, Finsko a Norsko mají propracovanější strategie navázané na inovace; Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Makedonie, Estonsko, Litva, Nizozemsko, Wales) a 18 dalších začlenilo VkP do svých stávajících širších strategií. Devět zemí nemělo relevantní národní strategii.

Další výstupy z evropských strategií vztahující se k tématu podnikavosti lze nalézt v [podkladové analytické studii pro revize RVP ke vzdělávací oblasti Člověk a svět práce](#).

2. 2 Téma podnikavosti na národní úrovni vzdělávacího systému

Na národní i regionální úrovni je zapotřebí vybudovat metodickou podporu a bázi znalostí. Přínosem by byla jednotná národní strategie, na druhé straně se na příkladech ukazuje, že lze podnikavost úspěšně podporovat i bez ní.

² Viz stránky Úřadu pro publikace Evropské unie – <https://op.europa.eu/cs/publication-detail/-/publication/992a2ad8-dac8-11e5-8fea-01aa75ed71a1>

V České republice se o aktivitách směřujících k podpoře podnikavosti na celostátní úrovni začíná hovořit v roce 2006, kdy začaly vznikat rámcové vzdělávací programy (RVP), kde je podnikavost jednou ze samostatných klíčových kompetencí. V současné době lze nalézt nejednotné pojetí podnikavosti v různých typech RVP. Ke sjednocení terminologie směřují revize RVP (možné sjednocení termínu na znění „kompetence k podnikavosti“). V rámci revizí RVP se uvažuje i o začlenění (komplexních) žákovských projektů do tohoto obecně závazného rámce pro tvorbu školních vzdělávacích programů škol.

Jedním z klíčových materiálů České republiky je Strategie celoživotního učení (MŠMT, 2007). Strategie věnuje pozornost všeobecnému i odbornému vzdělávání, akcentuje průběžné zvyšování flexibility a adaptability člověka, apeluje na jeho tvořivost a iniciativu, na samostatnost a odpovědnost.

VkP se zabývala také Národní inovační strategie ČR 2012–2020. Hlavními oblastmi provázanosti jsou zejména výchova k podnikavosti, samostatnosti a kreativitě, horizontální mobilita a zapojení podnikového sektoru do tvorby vzdělávacích programů, nástroje podporující celoživotní vzdělávání, rozvoj logického myšlení apod.

Novější Inovační strategie České republiky 2019–2030 obsahuje kapitolu Národní start-up a spin-off prostředí, ve kterém je jeden z cílů: *zavést v rámci výuky na všech úrovních škol vzdělávání k nabytí podnikatelských dovedností.*

Významnou z hlediska rozvoje podnikavosti byla výzva č. 54 z OPVK, zaměřená mj. na projekty podporující výchovu k podnikavosti na základních a středních školách.

V roce 2016 byla zahájena realizace projektů akčního plánování (KAP, P-KAP), v nichž je podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě jednou z povinných oblastí intervence. Díky rozvoji akčního plánování na krajské úrovni vzdělávacího systému začíná být podpora podnikavosti čím dál častějším tématem v Implementačních projektech Krajských akčních plánů (I-KAP), které byly spuštěny v roce 2017, a zejména pak v navazujících projektech (od roku 2020) s označením II. (popř. III.).

V říjnu 2020 byla schválena [Strategie vzdělávací politiky ČR 2030+](#). Směrem k podnikavosti lze uvést témata vztahující se:

- k zaměření vzdělávání více na získání kompetencí, potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život (strategický cíl 1),
- k potřebě akceptovat technologický vývoj,
- k rozvoji tvořivosti a kritického myšlení, které, jak je zdůrazňováno, nestojí v opozici k poznatkům a informacím,

- k propojení škol s podnikatelskou sférou – propojování může mít oboustranné výhody a pro žáky středních škol, je to prostředek k získání praktických zkušeností a potřebných kompetencí.

2.3 Podpora podnikavosti v ČR ze strany krajů

Kraje zaujímají při podpoře podnikavosti důležitou úlohu. Obecně mohou kraje podporovat školy při VkP různými způsoby, např.:

- zajistit financování:
 - aktivit spojených s rozvojem podnikavosti žáků (většinou nad rámec běžné výuky), jedná se např. o projektové dny, výukové programy, soutěže, konference,
 - personální základny (koordinátor podnikavosti ve škole, konzultanti, experti apod.), vč. dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti VkP,
- zajistit metodickou podporu – např. vytvoření metodických materiálů, ustanovení krajského metodika, sdílení příkladů dobré praxe apod.,
- poskytnout marketingovou/PR podporu při realizaci akcí na školách a osvětu vzhledem k široké veřejnosti a rodičům.

Kraj může vystupovat i v pozici prostředníka mezi školou a dalšími sociálními partnery (firmy, podnikatelé, organizace aj.) a být místem, kde se setkávají informace, kontakty a příklady dobré praxe.

Příležitostí pro rozvoj podnikavých kompetencí žáků jsou i krajské projekty zaměřené na propojení vzdělávacího spektra (např. žáci SŠ pracují s dětmi ZŠ na společném projektu, nebo mohou spolupracovat dvě SŠ různého zaměření apod.).

2. 4 Propojení tvůrců a realizátorů projektů na podporu kompetence k podnikavosti napříč ČR

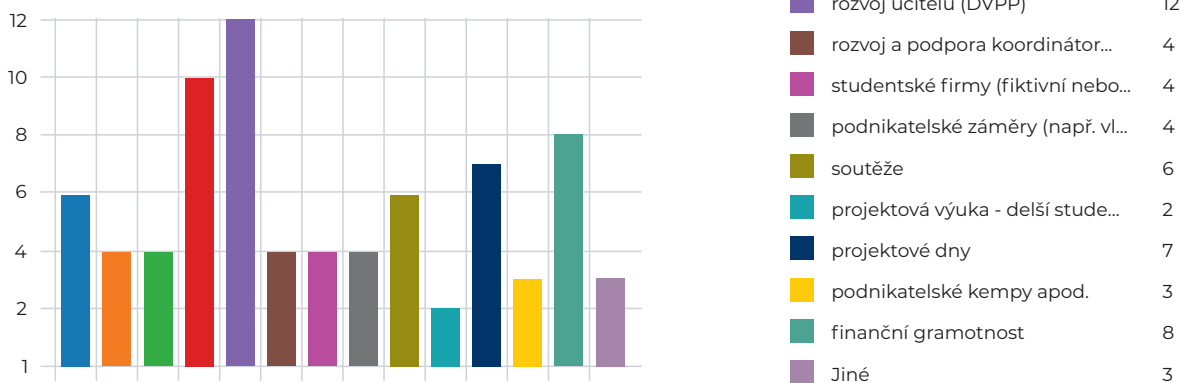
Na konci března 2021 proběhl odborný panel projektu P-KAP a Europassu. Tento odborný panel měl za cíl propojit tvůrce a realizátory projektů na podporu kompetence k podnikavosti napříč Českou republikou a probíhal ve dvou rovinách, a to v prezentační a při práci ve skupinách. Spoluorganizátor panelu, [Národní centrum Europass](#), představil možnosti profilu a portfolio.

Před odborným panelem byl realizován průzkum, kterého se zúčastnili zástupci krajů a realizačních týmů KAP / I-KAP. Respondenti odpovídali mimo jiné na otázky, které mapují současný stav financování aktivit k podpoře podnikavosti z projektů KAP a I-KAP a na možnosti spolupráce s jinými kraji případně institucemi. Další výstupy budou interpretovány v kapitole 5 – Provázanost s ostatními oblastmi intervence.

Odpovědi na otázku: Jaké aktivity k podpoře podnikavosti financujete z projektů KAP a I-KAP ilustruje následující graf (1 odpověď = 1 kraj).

Graf č. 1

Aktivity k podpoře podnikavosti financované z projektů KAP a I-KAP

Zdroj: průzkum před odborným panelem projektu P-KAP a Europassu březen/2021

Odpovědi na otázku: Na čem byste rádi spolupracovali s jinými kraji / celostátními institucemi?

Lze obecně shrnout na:

- spolupráci v rámci síťování škol a přenosu dobré praxe kraji,
- budování propracovaného systému DVPP,
- tvorby metodik,
- ukotvení rozvoje podpory kompetencí k iniciativě, kreativitě a podnikavosti v RVP a ŠVP.

V odpovědích byl také zdůrazněn význam rozvoje finanční gramotnosti a zvýšení zájmu o témata podnikavosti nejen u žáků, ale i u učitelů.

Výsledky šetření v rámci odborného panelu pro naplňování cílů intervence Lze vymezit potřebou – stanovení rámce v RVP (i mimo něj), definování priorit a koncepce, rozvoje motivace, osvěty a spolupráce se zřetelem na pochopení významu podnikavosti v nejširším slova smyslu.

Bylo poukázáno na nezbytnost rozvoje komunikace („komunikovat a nebát se zeptat“), na význam zajištění přístupu k zahraničním zkušenostem a na nesporné přínosy systémového sdílení zkušeností v rámci vzdělávacího systému na národní i mezinárodní úrovni.

Z výsledků šetření vyplynula i potřeba zaměření pozornosti na podporu a realizaci mentoringu a na propojení podpory kompetencí k podnikavosti s dalšími oblastmi intervencí v P-KAP.

Bylo zdůrazněno, že **podnikavost stojí na kompetencích** a je tedy nezbytné využívat odpovídající formy a metody výuky (aktivizační, zkušenostní, badatelské, projektové aj.) tak, aby žáci získávali zkušenosti, využívali své znalosti a schopnosti v praxi a budovali si dovednosti a postoje. Cílem je **dosáhnout vyšší úrovně u žáků** (z pohledu tvůrců kurikula je důležité dostat žáky na vyšší úroveň).

Kompletní výstupy jednotlivých skupin jsou popsány v tomto článku: <https://europass.cz/jak-konkretne-podporit-v-cr-podnikavost-na-skolach>.

Záznamy a prezentace z odborného panelu ke zhlédnutí zde:

<http://www.nuv.cz/p-kap/odborny-panel-p-kap-minikonference-k-podnikavosti>

<https://europass.cz/jak-podporit-podnikavost-v-cr>

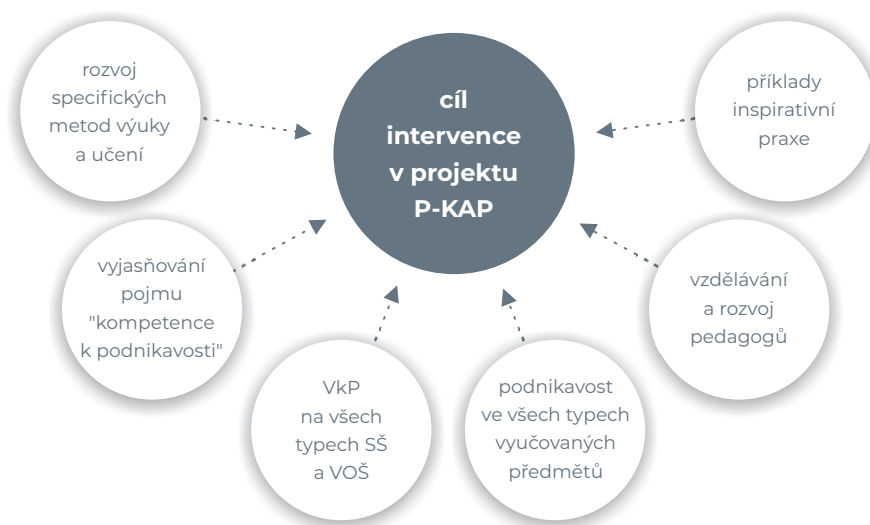
2.5 Cíl intervence v projektu P-KAP

V rámci projektu P-KAP je rozvíjena oblast intervence Podpory kompetencí k iniciativě, kreativitě a podnikavosti na úrovni středních a vyšších odborných škol.

Cílem intervenované oblasti v projektu P-KAP (a v projektech akčního plánování) je:

- podporovat kreativitu a inovace rozvojem specifických metod výuky a učení (vychází z cíle strategie ET 2020),
- vyjasňovat pojem „kompetence k podnikavosti“ jako klíčové kompetence důležité pro život a celoživotní učení (ne pouze ve vztahu k podnikatelské činnosti),
- rozvinout výchovu k podnikavosti na všech typech středních a vyšších odborných škol s přesahem směrem ke školám základním,
- identifikovat a rozvinout metody a aktivity podporující rozvoj iniciativy, kreativity a podnikavosti ve všech vyučovacích předmětech,
- zaměřit se na vzdělávání a rozvoj pedagogů a jejich pozitivní motivaci k rozšíření praktické výuky, která bude zajímavější a lépe přijatelná ze strany žáků a studentů,
- sdílet příklady inspirativní praxe, které ukážou VkP nejen v rámci školy, ale i napojení na mimoškolní aktivity (využití „koordinátora podnikavosti“ na škole, vyzkoušení podnikání v praxi apod.).

Příklady inspirativní praxe ke zhlédnutí na webu projektu P-KAP najdete [ZDE](#).

2. 6 Výsledky dotazníkového šetření v projektu P-KAP

Dotazníkové šetření, kterého se zúčastnila většina středních škol ve všech krajích napříč ČR, bylo realizováno na začátku projektu P-KAP, znovu po 2 letech a naposledy v roce 2021, a pokrývalo všechny oblasti intervence v projektu. Střední školy hodnotily oblast Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě za **jednu ze svých priorit** – celkově se v celorepublikovém průměru tato oblast umístila na třetím místě po rozvoji infrastruktury a podpoře odborného vzdělávání (propojování škol a zaměstnavatelů).

Většina škol (66 %) v posledním dotazníku uvedla, že učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. Více než polovina škol realizuje výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání, polovina uvedla, že v rámci odborného vzdělávání. Celkem 50 % škol realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci prezentují. Polovina škol také uvedla, že pedagogičtí pracovníci školy získávají informace a podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce.

Jak školy uvedly, při implementaci VkP nejvíce narážejí na **nedostatek finančních prostředků** pro realizaci aktivit mimo vlastní výuku (naposledy 51 % škol) a také na **malý zájem žáků o ekonomické aktivity a nedostatek výukových materiálů a metodik** (50 % škol). Při posledním šetření již 38 % škol uvedlo malý zájem zaměstnavatelů o spolupráci na tomto tématu a malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti.

Z navrhovaných opatření by školy nejvíce ocenily **podporu školních projektů** (např. dny otevřených dveří, školní ples, sportovní dny, akademie školy apod. – 66 % škol) a **přednášky či jiné formy účasti odborníka z praxe** (úspěšného mladého podnikatele) **ve výuce** (67 % škol). Více než polovina škol by také ocenila zlepšení ICT vybavení a **metodické materiály a kurzy pro pedagogy** na témata kreativity a podnikavosti.

3.

Charakteristika oblasti intervence

3.1 Klíčová kompetence k podnikavosti

Výchova k podnikavosti je zejména o rozvoji kompetence k podnikavosti jako klíčové kompetence, kterou si žák postupně buduje přes rozvoj dílčích kompetencí, schopností a dovedností.

Tyto schopnosti a dovednosti by měly být u žáků rozvíjeny již od základních škol zapojováním příslušných forem výuky, tedy zejména takových, které ze strany žáků vyžadují aktivitu a samostatnost. Tyto formy mohou být realizovány i mimo oblast ekonomického vzdělávání – prakticky na jakémkoliv obsahu. Jedná se např. o individuální samostatnou práci (práce s pracovními listy, referát, seminární práce apod.), skupinovou práci v týmu (cvičení při hodině, práce s případovými studiemi, zpracování projektu apod.), projektovou výuku, projektové dny, simulace, hry apod. Některé z těchto forem budou blíže rozebrány v dalším textu nebo jsou součástí příkladů inspirativní praxe.

Na začátku projektu P-KAP byl sestaven (na základě různých metodik a materiálů) seznam schopností a dovedností, které je třeba při VcP rozvíjet:

- **vidění příležitostí, iniciativa a proaktivita** – tj. schopnost aktivně vyhledávat vhodné příležitosti a využívat je,
- **kreativní myšlení a tvořivost** – tj. schopnost přicházet s nápady a dále je rozvíjet,
- **strategické myšlení a plánování** – tj. kombinační schopnosti, schopnost zpracovat nápady do podoby záměrů, schopnost předvídat a dlouhodobě plánovat,
- **kritické myšlení a mediální gramotnost** – tj. schopnost vyhledat informace, obsahy, kriticky hodnotit, pracovat s médii,
- **přijímání rizika** – tj. schopnost vyhodnocovat a akceptovat přiměřené riziko,
- **leadership a týmová práce** – tj. vedení lidí a schopnost práce v týmu,

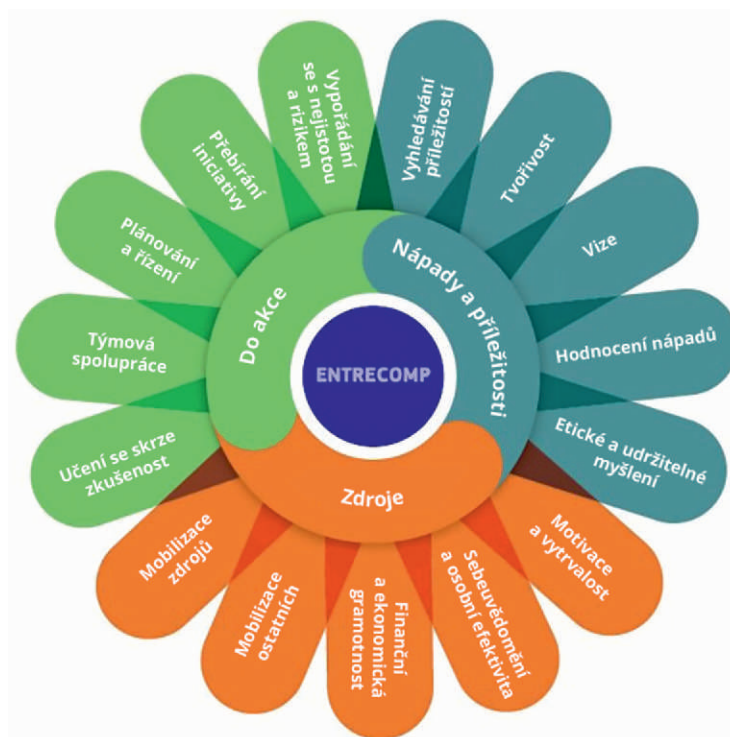
- **seberealizace a sebehodnocení s důrazem na rozvíjení silných stránek** – tj. identifikace silných (a slabých) stránek jedince a práce s nimi,
- **flexibilita** – tj. schopnost přizpůsobovat se změnám,
- **vytrvalost a smysl pro zodpovědnost,**
- **finanční a ekonomická gramotnost** – tj. schopnost vidět věci ve finančních souvislostech.

Tento pohled je v souladu s Evropským rámcem kompetence k podnikavosti, který vyvíjí Evropská komise.

EntreComp rozděluje dílčí kompetence k podnikavosti do 3 kategorií po pěti. Každou z těchto 15 dílčích kompetencí pak dále rozpracovává do výsledků učení na jednotlivých úrovních rozvoje (8 úrovní u každé kompetence) a má ještě další využití. Rámec bude mj. sloužit také jako jeden z podkladových materiálů pro zpracování oblasti při komplexních revizích RVP.

V kontextu českého prostředí je EntreComp výstižně popsán např. v dokumentu, který je výstupem projektu „KaPoDaV“ Jihomoravského kraje [Vývojové kontinuum klíčové kompetence k podnikavosti](#).

EntreComp – Evropský rámec kompetence k podnikavosti

³ The European Entrepreneurship Competence Framework (EntreComp), Evropská komise 2016 <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1317&langId=en>

3.1.1 Tvořivost (kreativita)

Tvořivost (kreativita) je významnou kompetencí v kompetenčním modelu, a to i z pohledu pedagogické praxe a pedagogické psychologie, kde je již velmi podrobně rozpracována.

V evropském rámci EntreComp je tvořivost zařazena do kategorie Nápady a příležitosti a je popsána jako **schopnost**:

- **rozvíjet různé nápady a příležitosti pro tvorbu hodnoty, a to řešením stávajících nebo nových výzev,**
- **zkoumat a zkoušet inovativní přístupy,**
- **kombinovat znalosti a zdroje k dosažení efektu a hodnoty.**

3.1.2 Iniciativa

Neméně významnou kompetencí v kompetenčním modelu je i iniciativa.

EntreComp řadí „Přebírání iniciativy“ do kategorie Do akce a popisuje ji jako **schopnost**:

- **zahájit procesy, které vytvářejí hodnotu,**
- **přijmout výzvy,**
- **pracovat nezávisle pro dosažení cílů.**

S iniciativou je úzce spojen smysl pro odpovědnost a v rámci rozvoje iniciativy tak pracujeme i na rozvoji samostatnosti a zodpovědnosti žáků.

4.

Jak na výchovu k podnikavosti ve škole

V této kapitole se zaměřujeme na úrovně rozvoje vzdělávání podnikavosti ve školách, tak jak jsou vymezeny v projektu P-KAP a vzhledem k podstatnosti tématu podrobně popisujeme výukové nástroje a možnosti zapojení podnikavosti do škol. Samostatnou podkapitolu věnujeme oblasti – světa práce a příležitostí, ekonomickému vzdělávání a podnikání – tedy oblasti, která bývá na středních školách součástí ekonomického vzdělávání.

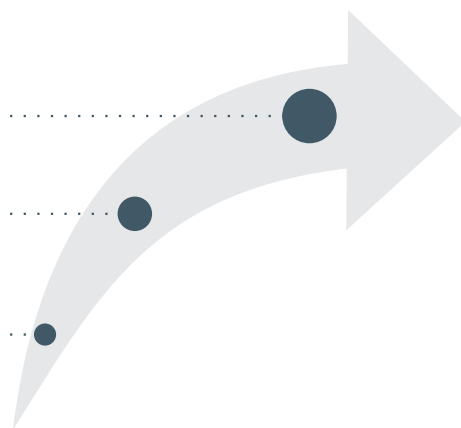
4.1 Úrovně rozvoje výchovy k podnikavosti ve škole stanovené v projektu P-KAP

Pro účely projektu P-KAP a souvisejícího dotazníkového šetření byly určeny 3 úrovně rozvoje VkP, kterých může škola postupně dosáhnout.

3.
Systematická realizace VkP

2.
Kontinuální realizace VkP

1.
VkP jako součást vzdělávání

Cílem je, aby každá škola realizovala alespoň 1. úroveň, postupně však přibývá i škol na vyšších úrovních.

Pro školy, které vidí podnikavost skutečně jako prioritu a chtějí se této oblasti více věnovat, by mělo být dlouhodobým cílem dosáhnout nejvyšší úrovně „Systematické realizace VkP“. Když škola dosáhne této úrovně, znamená to, že je podpora podnikavosti žáků jednou z hlavních priorit školy – téměř do všech vyučovacích předmětů pronikly interaktivní nástroje. Kromě toho škola realizuje další aktivity, které nechává v rukách žáků. Většina pedagogických pracovníků VkP realizuje vědomě a je to téma ve škole a jejím okolí dobře známé. Škola má zpracovaný školní plán VkP, ideálně jako součást (nebo přílohu) Školního akčního plánu. Při jeho tvorbě a realizaci spolupracuje s partnery.

4. 2 Rozvoj učitelů a koordinátorů podnikavosti

Pro nastartování podpory podnikavosti žáků ve škole je zapotřebí mít podnikavé učitele. Takový učitel je inspirativní a iniciativní (má organizační schopnosti, aktivně navazuje vztahy s okolím) a účinně do výuky zapojuje různé interaktivní výukové nástroje, které žáky vtahují do akce. Velmi přínosná je jeho předchozí praxe v reálné firmě nebo jako OSVČ.

Učitelé mohou rozvíjet své kompetence různými způsoby. Jednou z možností je absolvování **kurzu DVPP zaměřeného na podnikavost** (hrazeno z tzv. „šablon“ pro střední školy, popř. v rámci krajských či regionálních projektů), případně **stáž ve firmě** (v délce min. 14 dní).

Další možností rozvoje učitele je aktivní **zapojení do aktivit, které jsou určené prvotně pro žáky** (např. aktivní účast při zážitkovém učení, realizace vlastní fiktivní firmy nebo absolvování kurzu, simulace, společně s žáky apod.).

U škol s cílem věnovat se VkP opravdu systematicky je přínosem zavedení pozice **koordinátora podnikavosti** (zastřešení a koordinace VkP na škole). Významnou roli zaujímá např. vyučující, který má osobní zkušenost s podnikáním, či vyučující, jenž organizuje školní i mimoškolní aktivity (nemusí se jednat o vyučujícího ekonomických předmětů). Tato role může být zároveň spojena s pozicí koordinátora spolupráce škol a firem či kariérového poradce, na jehož oblast VkP úzce navazuje. V některých případech může být vhodnou osobou i aktivní rodič.

4.3 Výukové nástroje a možnosti zapojení podnikavosti do života školy

V případě, že se škola rozhodne podporovat a rozvíjet podnikavost žáků a dosud se tímto tématem nezabývala, primární by mělo být zapojování menších aktivit podporujících VkP prostřednictvím některých předmětů a/nebo aktivit nad rámec klasické výuky (např. projektový den apod.).

Cesta k systematické podpoře podnikavosti ve škole pak vede přes realizaci dlouhodobějších projektů, ucelených výukových programů či celých předmětů zaměřených na rozvoj kompetence k podnikavosti (nebo některé z dílčích kompetencí).

Oblast podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě lze rozdělit na:

- **vzdělávání v oblasti světa práce (a světa příležitostí), podnikání a obecně trhu** – zejména z ekonomického pohledu a z pohledu kariérového (a občanského) vzdělávání
- a samotný **rozvoj klíčové kompetence k podnikavosti** (závisí na zvolené formě či metodě výuky).
- Obě části pak lze propojit v **praktických zkušenostech žáků a studentů „na bázi podnikání“**, např. realizací žákovských projektů a minipodniků, účastí v soutěžích apod.

V následujících podkapitolách přinášíme pro inspiraci několik příkladů rozvoje podnikavosti ve škole. U všech relevantních akcí je pro VkP důležité, aby je **žáci řešili skutečně samostatně – měli by mít možnost akcí naplánovat a zrealizovat od začátku až do konce**. Ve specifických případech je nezbytná pomoc ze strany vedení školy a/nebo učitelů. **Učitelé by měli zůstat v roli mentorů či koučů a tímto způsobem žáky vést k samostatnosti a zodpovědnosti.**

4. 3. 1 Rozvoj podnikavosti ve výuce (v jakémkoliv předmětu)

Pokud chce učitel přispívat k rozvoji podnikavosti žáků, může tak činit v každém vyučovaném předmětu (tj. na jakémkoliv obsahu) použitím **skupinové práce**. Při skupinové práci totiž u žáků dochází k rozvoji týmových dovedností a dalších dílčích kompetencí k podnikavosti. Je důležité skupinovou práci vždy zakončit vzájemným prezentováním skupin (což přispívá také k rozvoji prezentačních dovedností).

Učitel může ve výuce využívat i další interaktivní výukové nástroje a formy. Vhodné je použití **případových studií, příběhů a hraní rolí**. Případové studie jsou nástrojem, jak ukázat žákům konkrétní praktické životní situace. Žáci mohou přicházet s vlastními návrhy řešení, jak by se v dané situaci zachovali apod. Takto dochází k rozvoji kritického a strategického myšlení.

4. 3. 2 Rozvoj podnikavosti jinou formou výuky

Základním interaktivním nástrojem, který přispívá k rozvoji podnikavosti žáků, je projektová výuka ve všech svých formách. Typickým příkladem je **projektový den** zaměřený na určité téma, jež žáci samostatně zpracovávají (ideálně v týmu) a následně si ho vzájemně prezentují. Projektový den může být realizovaný i formou hry nebo simulace a může být založen na spolupráci s odborníky z praxe.

Jinou formou **projektového vyučování** může být například bloková výuka (tedy větší časová dotace pro určité téma, než je 1 vyučovací hodina) nebo ročníková práce (zpracovávaná projektovým způsobem).

4. 3. 3 Rozvoj podnikavosti mimo výuku (akce školy)

Mimo klasickou výuku lze podnikavost žáků rozvíjet v rámci různých akcí školy, do kterých jsou žáci co nejvíce aktivně zapojováni (ideálně by se měli přímo podílet na plánování a realizaci dané akce, mohou akci celou sami vymyslet). K rozvoji podnikavosti přispívají také adaptační kurzy a účast žáků v soutěžích.

- **akce školy, při kterých stavíme žáky do role organizátorů** (rozvoj podnikavých kompetencí)
 - maturitní (popř. školní) ples,
 - den otevřených dveří,

- vánoční/velikonoční jarmark – vhodná aktivita zejména na těch školách, kde žáci mají k dispozici vlastní vyrobené produkty,
- sportovní či kulturní akce,
- **adaptační kurz / tematický výlet** – optimálně by měl být realizován zážitkovou formou, při které se žáci vžijí do určité situace,
- **účast v soutěžích** – účast v celostátních či regionálních soutěžích zaměřených na rozvoj určitých dovedností (např. prezentační dovednosti), na rozvoj podnikavosti ve smyslu tvorby podnikatelského záměru, nebo v soutěžích, které jsou zaměřeny obsahově k jinému tématu, ale svou formou rozvíjejí podnikavé kompetence.

4.3.4 Ucelené vzdělávací programy

Existuje velké množství ucelených vzdělávacích programů a nové neustále vznikají. Uvedené příklady byly zvoleny za účelem poukázat na různorodost těchto aktivit.

- [Fiktivní firma \(CEFIF\)](#) – žáci mají možnost projít si firmou od založení až po likvidaci. Vše se děje „na papíře“ – **neprobíhá reálný tok produktů ani peněz**. Žákovské firmy zapojené do projektu obchodují virtuálně mezi sebou. Součástí programu jsou i regionální a mezinárodní veletrhy. Tento mezinárodní program je v ČR podporován Centrem fiktivních firem (CEFIF) při NPI. CEFIF registruje školy do programu, spravuje [CEFIF Portal](#)⁴ a podílí se na regionálních či mezinárodních veletrzích (v prezenční nebo online formě). Škola má možnost požádat pro nejlepší žáky své fiktivní firmy o *Osvědčení o práci ve fiktivní firmě*.
- [JA Studentská firma](#) – jedná se o realizaci **reálné firmy s reálným tokem produktů a peněz**, která je vedena žáky po dobu 1 školního roku. Žáci mají opět možnost projít si firmou, z právního hlediska se jedná o zájmový spolek, od založení až po likvidaci a v optimálním případě si žáci na začátku volí i vlastní předmět podnikání. Tuto aktivitu přináší společnost JA Czech pobočka mezinárodní organizace Junior Achievement, kterou v ČR založil již v roce 1992 pan Tomáš J. Baťa. Žáci (firmy) mají možnost porovnání se studentskými firmami z jiných škol a na veletrhu se utkat o titul JA studentská firma roku, mají také možnost získat tzv. *Entrepreneurial Skills Pass* – certifikát podnikatelských dovedností.

⁴ Poznámka: může dojít ke změně odkazů.

- [Maker kultura](#) – základem programu jsou prověřené metody a přístupy (např. Design Thinking, maker nástroje aj.). **Žáci vytvářejí rychlé funkční prototypy za využití technologií či bez nich, svými projekty přitom hledají a nabízejí řešení různých společenských výzev. Učí se tedy tím, že něco vytváří, a když neví, jak dál, zeptají se, nebo si odpověď najdou sami.** S pomocí zahraničních expertů tuto novou metodu výuky přináší Středočeské inovační centrum. Učitelé jsou průvodci celým procesem implementace studentských projektů, jejich úkolem je motivovat, sledovat, případně poradit. Role učitele je záměrně potlačena.
- [Soutěž & Podnikej](#) – **je tříměsíční program pro středoškoláky, ve kterém společně s mentory pracují na svém podnikatelském nápadu** a představují ho odborné porotě v krajském a následně celostátním kole. Soutěž vrcholí oceněním nejlepších projektů. Metodika programu je pro učitele využitelná i mimo termín soutěže.
- V poslední době se začínají na český trh dostávat ucelené vzdělávací programy, které využívají **formu her a vzdělávacích aplikací – jedna z forem tzv. gamifikovaného vzdělávání.** Jako příklad můžeme uvést [InnoSchool](#) – mezinárodní projekt libereckého inovačního centra pro žáky SŠ zaměřený na sociální inovace a sociální podnikání, v němž žáci pracují ve speciálně vytvořené webové aplikaci.

4.3.5 Vlastní školní projekt / školní firma

Škola může vymyslet vlastní projekt či výukový program nebo se zapojit do projektu jiného subjektu.

- **PR školy** – kontinuální práce na prezentaci školy (např. správa webových stránek, školního časopisu apod.) žáky,
- **sociální okolí školy** – dlouhodobý projekt, ve kterém žáci zjišťují a zpracovávají potřeby v okolí školy a navrhují řešení,
- **propojování s jinými věkovými skupinami** – např. realizace určitých aktivit pro seniory nebo naopak pro mladší žáky,
- **propojování s jinými školami** – např. školy různého zaměření (mohou se doplnit – kupříkladu SOŠ a gymnázium apod.) nebo naopak společný projekt škol se stejným zaměřením apod.,

- **propojení s odborníky z praxe** – např. společné projekty s partnery, tandemová výuka apod.,
- pojetí **fiktivní firmy** jako výukového nástroje – společným cílem fiktivních firem, JA firem a žákovských minipodniků by mělo být stát se „živou firmou“. Je zde možno využít metod jako je Design Thinking (uživatelsky orientovaný přístup), případně zapojit využití komiksu jako průvodce podnikavostí.

Kromě kombinace uvedených aktivit může škola realizovat i **tzv. školní firmu**, kde podpora podnikavosti navazuje např. na odborný výcvik, popř. odbornou praxi žáků. Střední odborné školy mají často reálné zákazníky a reálné zakázky, které může škola nechat realizovat více méně samostatně přímo žáky. Prioritou je, aby škola nechala žáky **proniknout do celého procesu zakázky**. Tuto aktivitu je z našeho pohledu možné realizovat u všech typů středních škol, vč. gymnázií (reálné zakázky – např. kurzy v rámci celoživotního učení).

4. 3. 6 Svět práce a příležitostí, ekonomické vzdělávání a podnikání

Už během primárního a sekundárního vzdělávání je nezbytné seznamovat žáky s **podnikáním jako plnohodnotnou alternativou kariéry zaměstnance**. Žáci by měli proniknout do aspektů podnikání (vč. pozitiv a rizik), stejně jako do práv a povinností zaměstnance.

Tato oblast bývá na středních školách součástí **ekonomického vzdělávání**, které se zaměřuje na formy podnikání, ekonomiku podniku, základy národního hospodářství a finanční gramotnost (možno doplnit o oblast marketingu, managementu a další).

Z hlediska rozvoje podnikavosti je důležité, aby se žáci dozvěděli:

- rozdíly mezi podnikatelem a zaměstnancem,
- jak objevit a rozvinout nápady, jak sestavit podnikatelský záměr,
- jak založit/ukončit firmu/živnost,
- jaké povinnosti má osoba samostatně výdělečně činná (OSVČ),
- jak funguje firma (z hlediska procesů),
- jaké jsou aktuální trendy v podnikání (Průmysl 4.0 / Práce 4.0, digitalizace, cyklus dovedností se zkracuje, dotační politika, podnikatelská etika, nově vznikající trend „rodinných firem“ – např. při VŠE již vzniklo Centrum pro rodinné firmy, viz: <https://im.vse.cz/rodinne-firmy/aj.>),

- jak sestavit analýzu rizik,
- jak tvořit síť osobních i pracovních kontaktů (networking) a jak budovat dovednosti leadershipu,
- z pohledu kariérového (a občanského) vzdělávání – jaké jsou předpoklady a různé možnosti uplatnění na trhu práce, jak pracovat na seberozvoji, jak přistupovat k občanské odpovědnosti a dobrovolnictví apod.

Ekonomické vzdělávání by mělo ideálně probíhat **praktickou formou**.

Přínosem jsou také např. besedy, workshopy a podobné **akce s podnikateli či manažery**. Tyto akce mohou být ve dvou rovinách – mít za cíl inspirovat žáky k podnikání (a podnikavosti) nebo být čistě vzdělávací. Příkladem je projekt [Můžeš podnikat](#), který vysílá do škol podnikatele, aby sdíleli svůj podnikatelský příklad. Další formou osobnostního rozvoje jsou např. **stáže ve firmách**.

Žáky je nezbytné připravit i na možný **neúspěch v podnikání**, který nelze vždy ovlivnit, tak jako v případě pandemie covidu-19. Tato epidemie v praxi ukázala, jak je důležité efektivně pracovat s **analýzou rizik pro případ neočekávaných událostí a situací**. Žáci by měli být schopni kriticky zhodnotit situaci s cílem rychlé adaptace na změny.

4.3.7 Praktická zkušenost na bázi podnikání

Důležitou součástí VkP je možnost **prakticky si podnikání vyzkoušet** prostřednictvím vlastní reálné či virtuální firmy, nebo při jiných aktivitách, které ponесou podobné charakteristiky jako podnikání.

V České republice působí v tomto směru, jak již bylo zmíněno, organizace JA Czech a CEFIF. U středních odborných škol a učilišť může být praktická zkušenost s podnikáním navázána i na odborný výcvik či odbornou praxi. Kromě těchto aktivit přímo na školách se mohou žáci věnovat této oblasti i v rámci mimoškolních aktivit, např. v soutěžích, vzdělávacích či akceleračních programech apod. Je vhodné v tomto směru navazovat spolupráci s partnery a odborníky z praxe, a to jak ve škole, tak mimo ni.

Zde je vidět i propojení se **Strategií vzdělávací politiky ČR 2030+**, kde je kladen důraz na vytváření podmínek školám pro možnou realizaci výuky mimo školu (v obci, v přírodě apod.) a návštěv široké škály institucí, kde díky propojení vzdělávacích oblastí s reálným životem a nabídce interakce mohou využít řady příležitostí nejen k poznávání v souvislostech, ale také k rozvoji dovedností a zisku praktických zkušeností.

Cílem je, aby žáci probírané látce skutečně porozuměli (ústup od širokého objemu očekávaných znalostí). Je tedy nutno vytvořit dostatečný prostor, aby si žáci mohli poznatky osvojit, pochopit v souvislostech a aplikovat v reálných situacích. Je potřeba, aby vznikl modernizovaný, provázaný, a především jasně vymezený obsah kurikula s důrazem na využívání znalostí ke kreativním aktivitám a týmové spolupráci.

4. 4 Zdroj inspirace – projekt P-KAP

S dlouhodobým záměrem zpřístupňovat kontakty na odborníky **jednotlivým školám** a všem, kteří tyto odborníky potřebují pro rozvoj vzdělávání, své projekty a plány vzniká při projektu P-KAP EDUSÍŤ. Edusíť sdružuje odborníky v tematických oblastech vzdělávání a v oblasti rozvoje škol. Hlavním místem setkávání jsou tematické skupiny LinkedIn, které slouží ke sdílení zkušeností mezi odborníky. V rámci Edusíť vzniká i Katalog registrovaných odborníků, ve kterém bude moci zájemce o odborné služby vyhledat relevantního odborníka ve svém okolí a budou mu poskytnuty základní informace (obor, lokalita) a zprostředkovány kontaktní údaje (LinkedIn profil, e-mail), viz <https://edusit.cz/>.

Tematická skupina k podnikavosti má v II. polovině roku přes 200 členů.

Odkaz pro připojení:

<https://www.linkedin.com/groups/13799995/>

Dalším zdrojem inspirace pro školy jsou také již proběhlé webináře projektu P-KAP, které se zabývaly tématy vztahujícími se k podpoře podnikavosti. Jednalo se o webináře:

- „Podpora podnikavého absolventa na bázi podnikání (sdílení zkušeností – minipodniky, soutěže, projekty)“ – viz [záznam ke zhlédnutí](#),
- „Projekty na podporu inovací, výměna zkušeností“, viz [záznam ke zhlédnutí](#).

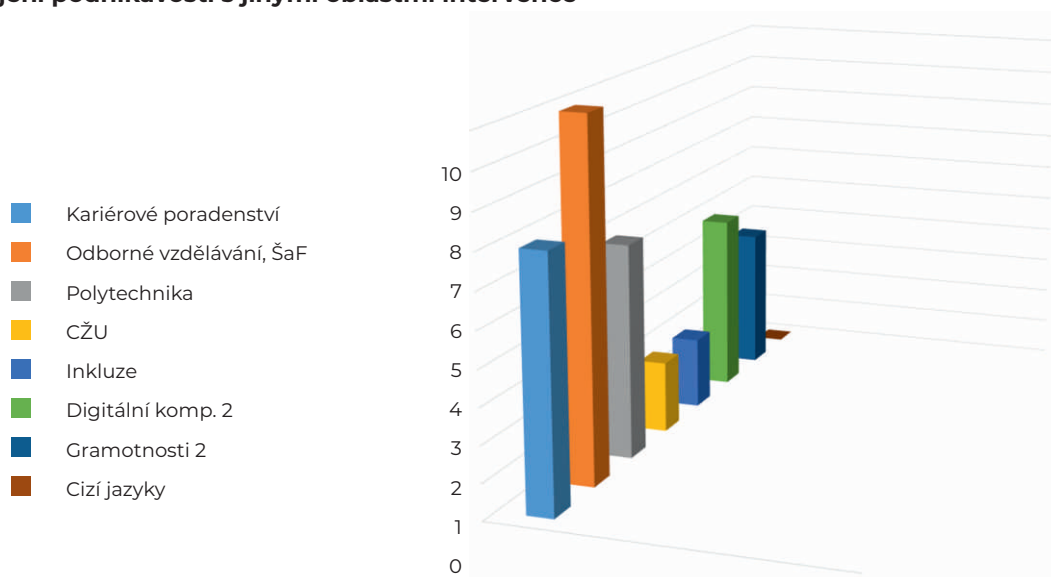
5.

Provázanost s ostatními oblastmi intervence

Provázanost s ostatními oblastmi intervence zaujímá ve VklP významnou roli. Důležitost a nezbytnost propojení jednotlivých oblastí **zmiňuje i Strategie 2030+**. Například pokud budeme vytvářet podmínky školám pro možnou realizaci výuky mimo školu, kromě badatelské a projektové výuky je zde také možnost využívat metod kreativního učení a koncepce STEM. Využívání těchto metod při vzdělávání žáků má navíc silný motivační přesah k celoživotnímu učení.

Na propojení podpory podnikavosti s jinými oblastmi směřovala také otázka v rámci průzkumu před odborným panelem projektu P-KAP a Europassu, který proběhl v březnu 2021, více viz podkapitola 2.2.2. Respondenti odpovídali na otázku: **Máte podporu podnikavosti propojenou (v konkrétních aktivitách) s jinými oblastmi intervence?** Výsledky šetření znázorňuje následující graf.

Graf č. 2 **Propojení podnikavosti s jinými oblastmi intervence**

Zdroj: průzkum před odborným panelem projektu P-KAP a Europassu březen/2021

V dalším textu přinášíme základní přehled propojení intervenované oblasti s dalšími oblastmi intervence v projektu P-KAP.

Ov

odborné
vzdělávání

Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli

Společné znaky obou intervencí nesou **aktivity, na kterých škola spolupracuje se sociálními partnery** (firmy, podnikatelé, organizace aj.). Jedná se tedy např. o setkávání s odborníky z praxe, o odbornou praxi / odborný výcvik, o stáže pro učitele, o maturitní práce pro zlepšení potřeb firmy.

Cu

celoživotní učení

Rozvoj škol jako center celoživotního učení

Podnikavé kompetence u žáků mohou být rozvíjeny aktivitou žáků, kdy samotní žáci organizují kurzy, které jsou realizovány ve školách v rámci center celoživotního učení.

Pt

polytechnika

Podpora polytechnického vzdělávání (přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání)

Propojení polytechniky a podnikavosti je velmi časté, společným jmenovatelem je **tvořivost**. Specifickou oblastí je environmentální výchova, kde jsou již dnes časté projekty, které obsahově řeší environmentální problematiku a z hlediska formy rozvíjejí podnikavé kompetence žáků (např. společnost Člověk v tísni vyhlašuje každoročně [komiksovou soutěž](#) Bohouš a Dáša mění svět).

Čg

čtenářská
gramotnost

Čtenářská a matematická gramotnost

V rámci rozvoje čtenářské gramotnosti se rozvíjí **kritické myšlení**, které je také součástí „podnikavých kompetencí“. Součástí matematické gramotnosti je hledání řešení problémů, tedy klíčová kompetence, která na VcP úzce navazuje (provázání také v oblasti finanční gramotnosti).

Mg

matematická
gramotnost

Cj

cizí jazyky

Rozvoj výuky cizích jazyků

Veškeré aktivity k rozvoji podnikavosti mohou probíhat v angličtině nebo v jiném cizím jazyce. Žáci i učitelé tak čerpají informace ke svému rozvoji nebo k realizaci projektů ze zahraničních zdrojů, mohou používat cizojazyčné aplikace, mohou se zapojovat do mezinárodních projektů podporujících podnikavost apod.

Dk

digitální
kompetence

Digitální kompetence

Strategie 2030+ mimo jiné klade důraz také na digitální a mediální gramotnost s potřebou především **akceptovat technologický vývoj**.

Mnoho startupů a ostatních podnikatelů využívá nástroje v digitálním prostředí pro plánování a rozvoj svého podnikání. Právě startupy, jež mají tendenci expandovat ve velké míře na zahraniční trhy, jsou příkladem toho, jak důležitou roli při podnikání hraje precizní znalost nejnovějších digitálních technologií. V této souvislosti je možno opět poukázat i na zkušenosti z období karantény v rámci epidemie covidu-19, kdy právě startupy byly právě těmi, kdo velmi rychle reagoval na vzniklou situaci, a dokázaly i v tomto velmi náročném období zajistit růst svých firem.

Příklady propojení oblastí ve výuce:

- přímé propojení v oblasti tzv. **gamifikovaného vzdělávání** – a to zejména ve smyslu využívání herních výukových aplikací při rozvoji kompetencí,
- předmětem projektů rozvíjejících podnikavost (zejména mimoškolní aktivity) je často vývoj nových aplikací či technologií,
- (nejen) při ekonomickém vzdělávání se používá specifický software,
- moderní technologie mohou vhodně doplnit praktickou výuku i teoretické vzdělávání.

Rozvoj kariérového poradenství včetně prevence předčasných odchodů ze vzdělávání

Intervenovaná oblast je velmi úzce propojena i s oblastí kariérového poradenství a vzdělávání.

Kariérové poradenství ve svém integrálním pojetí žáky vzdělává, informuje, rozvíjí a podporuje. Kariérové poradenství v projektu P-KAP se zabývá jak kariérovým vzděláváním (zpravidla skupinová forma, informace o vzdělávacích příležitostech, trhu práce, sebepoznání, osvojování a rozvoj kompetencí apod., součástí jsou i dovednosti pro řízení vlastní kariéry), tak i individuálním a skupinovým poradenstvím (individuální nebo skupinová forma poradenství, individuální konzultace s kariérovým poradcem).

Při kariérovém vzdělávání a poradenství v oblasti fungování světa práce dochází k praktickým modelovým cvičením, jako jsou nácvik přijímacích pohovorů či psaní životopisů a motivačních dopisů. Nedílnou součástí je i tvorba portfolio žáků a seznamování s kulturou různých typů organizací formou vzdělávání v tématech vztahové a organizační kultury a struktury. Na téma portfolio byl uspořádán webinář, jehož cílem bylo podívat se na žákovské portfolio očima absolventa, školy i zaměstnavatele a zamyslet se nad funkcí portfolio i jeho významem pro jednotlivé cílové skupiny, viz [záznam ke zhlédnutí](#).

Při rozvoji klíčových kompetencí a osobního rozvoje je kariérové poradenství postaveno na tom, že žák, který dokáže najít, ověřit, vyhodnotit a využít informace či jiné zdroje podpory, vhodně komunikovat a efektivně řešit problémy a rozhodovat se, má pak daleko větší schopnost adaptovat se na neočekávané situace ve škole a následně i v pracovním prostředí.

Setkáváme se také s pojmem CMS (z anglického – career management skills) – dovednosti k řízení vlastní kariéry. Zde jde opět o propojení kompetencí tak, aby docházelo k organizaci vlastní vzdělávací a profesní dráhy s důrazem na odpovědnost jedince za vlastní rozhodnutí.

Kompetenční model, který je rozvíjen v rámci oblasti VkP, se s modelem CMS propojuje např. **v seberozvoji, plánování, budování vztahů, práci s informacemi** apod. Ve školách je možné **realizovat tyto 2 oblasti společně** (v jednom předmětu nebo v jednom vzdělávacím bloku).

Obě oblasti směřují k osobní prosperitě, k úspěchu na poli podnikání a/nebo zaměstnanecké pozici a spokojenosti v osobním životě.

5.1 Podnikavost a předčasné odchody ze vzdělávání⁵

Předčasné odchody ze vzdělávání jsou v rámci intervence k podnikavosti, stejně jako ve vztahu k ostatním intervencím, řešeny v dokumentu [Předčasné odchody ze vzdělávání ve vztahu k oblastem intervence KAP](#). Tento dokument mimo příkladů z praxe přináší odpověď na otázky vztahu předčasných odchodů k jednotlivým intervencím včetně hledání řešení formou preventivních opatření.

Jaký je vztah mezi předčasnými odchody ze vzdělávání a oblastí Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě?

Jedním z nejčastějších důvodů předčasných odchodů žáků ze školy či vzdělávání ve vztahu k této tematické oblasti intervence je **zahájení vlastního podnikání** nebo **nemožnost realizace vlastních nápadů a projektů ve škole**. Žáci odcházejí z přesvědčení, že už jim škola nemá pro jejich rozvoj co nabídnout. Chtějí tvořit, budovat. Ve světle profesního i odborného růstu při realizaci vlastního podnikatelského záměru *vnímají školu jako ztrátu času*.

Jak prevenci předčasných odchodů v této oblasti intervence podpořit?

Prevencí je **flexibilní škola**, která podnikavost a podnikání podporuje. Přizpůsobit vzdělávání lze jak v rámci běžné výuky, tak i mimo ni (*práce na samostatných projektech*, které souvisí s vlastním podnikáním žáka a/nebo s oblastmi, kde se může realizovat). Pro vzdělávání nejen podnikavých žáků je optimální, mohou-li **během studia prakticky řešit konkrétní reálné projekty**. Zadavateli těchto projektů mohou být i jiné organizace. Žáci pracují na projektech samostatně nebo vytvářejí pracovní skupiny a spolupracují s konkrétním zadavatelem, a to nejen u příležitosti maturitních projektů, ale kdykoli během studia. Žáci tvoří pracovní týmy nezřídka složené napříč třídami a ročníky. *Učí se tak týmové spolupráci, vedení lidí, plánování, dodržování termínů atd.*

Jednou z dalších osvědčených možností je **zapojení žáků středních škol do vedení kroužků** pro zájemce ze základních škol, kteří zvažují na škole studovat. Tato zkušenost vede nezřídka k tomu, že z absolventů se po ukončení studia stávají vyučující a někteří žáci jsou zaměstnáni na menší úvazky již v jeho průběhu. Žáky, kteří potřebují sladit práci se studiem, podpoří **individuální studijní plán** a *nabídka flexibilních forem vzdělávání* (večerní, víkendové apod.) či kombinované studium (kombinace běžné výuky s večerní či víkendovou).

⁵ Následující text v podkapitole je převzat z textu Předčasné odchody ze vzdělávání ve vztahu k oblastem intervence krajského akčního plánování (KAP), dostupné on-line: http://www.nuv.cz/uploads/P_KAP/ke_stazeni/Predcasne_odchody.pdf

Škola jako podnikatelský inkubátor vytváří zázemí pro vlastní podnikání žáků pod vedením odborných tutorů. Umožňuje podnikavým žákům studovat i budovat své vize. Pokud škola nemá vlastní odborníky (tutory/mentory) nebo neaspiruje sama na podnikatelský inkubátor, může *navázat spolupráci s odborníky v kraji* – např. s krajským inovačním centrem nebo regionálním podnikatelským inkubátorem. Mají-li žáci ve škole možnost získat pro své záměry znalosti a dovednosti, ke kterým by se v praxi těžce (nebo draze) dostávali (např. pomoc mentorů, odborné znalosti), posiluje to jejich motivaci ve škole setrvat a dokončit ji.

Mezi další podpůrná opatření patří **spolupráce žáků s absolventy a úspěšnými lidmi v oboru**. Propojení studia s terénem zvyšuje motivaci žáků – díky osobním a profesním příběhům úspěšných absolventů se mohou žáci přesvědčit, že dokončit školu se vyplatí.

Identifikace talentů pro podnikání a kreativců (v rámci průběžného monitoringu žáků) a *podpora možností jejich rozvoje* od počátku studia hraje v prevenci předčasných odchodů klíčovou roli. Včasná intervence může předejít ztrátě zájmu o formální vzdělávání a následnému odchodu ze školy.

Předčasným odchodům ze vzdělávání se věnoval také webinář projektu P-KAP s názvem **„Předčasné odchody ze vzdělávání v akčním plánování, výměna zkušeností a inspirace“**, viz [záznam ke zhlédnutí](#).

6.

Zdroje

Internetové zdroje:

- Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020,
dostupné on-line: http://www.msmt.cz/uploads/Strategie_2020_web.pdf
- Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+,
dostupné on-line: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategie-2030>
- Evropský referenční rámec, PŘÍLOHA návrhu doporučení Rady o klíčových kompetencích pro celoživotní učení, str. 6 (2018),
dostupné on-line: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2018/CS/COM-2018-24-F1-CS-ANNEX-1-PART-1.PD>
- Podkladová analytická studie pro revize RVP ke vzdělávací oblasti Člověk a svět práce,
dostupné na on-line: <http://www.nuv.cz/file/3609/>
- Informační systém Infoabsolvent,
dostupné on-line: <https://www.infoabsolvent.cz/Rady/Clanek/7-0-21>
- On-line stránky Úřadu pro publikace Evropské unie,
dostupné on-line: <https://op.europa.eu/cs/publication-detail/-/publication/992a2ad8-dac8-11e5-8fea-01aa75ed71a1>
- Centrum pro rodinné firmy,
dostupné on-line: <https://im.vse.cz/rodinne-firmy/>
- The European Entrepreneurship Competence Framework (EntreComp), Evropská komise 2016,
dostupné on-line: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1317&langId=en>
- Předčasné odchody ze vzdělávání ve vztahu k oblastem intervence krajského akčního plánování (KAP),
dostupné on-line: http://www.nuv.cz/uploads/P_KAP/ke_stazeni/Predcasne_odchody.pdf
- Webinář projektu P-KAP s názvem „Předčasné odchody ze vzdělávání v akčním plánování, výměna zkušeností a inspirace“,
dostupné on-line: <https://www.youtube.com/watch?v=cg3a2LQj7Js>
- Webinář projektu P-KAP s názvem „Portfolio z pohledu absolventa, školy a zaměstnavatele“,
dostupné on-line: https://www.youtube.com/watch?v=sSrCaSGA4z4&list=PLfUxHiBxhHIJLs3eDzEL9DpHSo-X2l_d6&index=60

- Webinář projektu P-KAP s názvem „Podpora podnikavého absolventa na bázi podnikání (sdílení zkušeností minipodniky, soutěže, projekty)“,
dostupné on-line: <https://www.youtube.com/watch?v=ruH-KFFIIvc>
- Webinář projektu P-KAP s názvem „Projekty na podporu inovací, výměna zkušeností“,
dostupné on-line: https://www.youtube.com/watch?v=1dnbUBD2Iis&list=PLfUxHiBxhHIJLs3eDzEL9DpHSo-X2-l_d6&index=46
- Odborný panel projektů Europass a P-KAP na podporu podnikavosti,
dostupné on-line: <https://www.youtube.com/watch?v=hw9cxUGYsDQ>
- VŠE – Centrum rodinných firem,
dostupné on-line: <https://im.vse.cz/rodinne-firmy/>
- Vývojové kontinuum klíčové kompetence k podnikavosti,
dostupné on-line: https://www.lipka.cz/soubory/vyvojove_kontinuum_vkp_final--f12863.pdf
- Člověk v tísni – soutěž Bohouš a Dáša mění svět,
dostupné on-line: <https://www.clovekvtisni.cz/poznej-tvare-klimaticke-zmeny-7775gp>
- CEFIF Portál (nuv.cz): [CEFIF Portál \(nuv.cz\)](https://www.nuv.cz/cefif)
- EDUSÍŤ,
dostupné on-line: <https://sites.google.com/nuv.cz/edusit/home>
- Maker kultura ve školách – Středočeské inovační centrum (s-ic.cz),
dostupné on-line: [Maker kultura ve školách Středočeské inovační centrum \(s-ic.cz\)](https://www.s-ic.cz/maker-kultura-ve-skolach)
- Soutěž & Podnikej,
dostupné on-line: [O soutěži | Soutěž & Podnikej \(soutezapodnikej.cz\)](https://www.soutezapodnikej.cz)
- Můžeš podnikat,
dostupné on-line: <https://muzespodnikat.cz/>
- InnoSchool,
dostupné on-line: https://dex-ic.com/innoschool_cz

7.

Zkratky

KAP	Krajský akční plán
I-KAP	Implementace krajského akčního plánu
P-KAP	Podpora krajského akčního plánování
NPI	Národní pedagogický institut České republiky
EK	Evropská komise
ČR	Česká republika
MŠMT	Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy
VkP	výchova k podnikavosti
RVP	Rámcové vzdělávací programy
OPVK	Operační program vzdělávání pro konkurenceschopnost
CŽU	celoživotní učení
EVVO	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
KP	kariérové poradenství
KaPoDav	Podpora kariérového poradenství, podnikavosti pro udržitelný rozvoj a dalšího vzdělávání v Jihomoravském kraji
JIC	Jihomoravské inovační centrum
OSVČ	Čosoba samostatně výdělečně činná
ZŠ	základní škola
FF	fiktivní firmy
JA	Junior Achievement
CEFIF	Centrum fiktivních firem
CMS	career management skills
DVPP	další vzdělávání pedagogických pracovníků

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Podpora krajského akčního plánování 2016–2021

Projekt Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání,
jehož nositelem je Národní pedagogický institut
České republiky

www.pkap.cz

www.npi.cz

Materiál projektu P-KAP (září 2021) je pod licencí Creative Commons CC BY SA 4.0
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní